Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl
cittaslow

Datum	18 november 2021
Nummer	2021-12-
Datum commissievergadering	30 november 2021
Datum raadvergadering	14 december 2021

OPLEGGER

Registratienummer	2021-30062 / 21Z.002617
Onderwerp	Regiovisie Transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijk Wonen 2022-2026
Portefeuillehouder	Frank ten Have
Uiterste behandeldatum (+reden)	
Eerdere besluitvorming	• Regionaal Uitvoeringsplan Transformatie Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2017-2018 (Corsa: 2019-24814) • Regionaal Uitvoeringsplan Transformatie Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2018 (vastgesteld januari 2018, Corsa: 2018-00385)
Samenvatting	Vanaf januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor Beschermd Wonen, het bieden van zorg voor mensen met psychische en psychosociale problematiek die -tijdelijk- onvoldoende in staat zijn zichzelf te handhaven in de maatschappij (Wmo2015). Per 1 januari 2022 wordt de centrumgemeentetaak Beschermd Wonen verder gedecentraliseerd naar alle gemeenten, gevolgd door de decentralisatie van de financiële middelen vanaf 2023 met naar verwachting tegelijkertijd de invoering van een nieuw verdeelmodel voor de middelen Beschermd Wonen/Beschermd Thuis en Maatschappelijke Opvang. Hiermee wordt recht gedaan aan de verantwoordelijkheid die alle gemeenten voelen voor deze inwoners en krijgen zij meer mogelijkheden om dit aan te laten sluiten bij hun lokale structuur evenals de financiële middelen om dit te organiseren. De Regiovisie komt voort uit het landelijk besluit om de taken en middelen Beschermd Wonen verder te decentraliseren. Op basis van dit besluit is de landelijke Norm voor Opdrachtgeverschap vastgesteld. Deze norm verplicht gemeenten om verregaande en niet- vrijblijvende afspraken over samenwerking te maken. De Regiovisie en de Centrumgemeenteregeling zijn een onderdeel van deze afspraken.
Te nemen besluit	1. Vaststellen van de Regiovisie Transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijke Wonen 2022-2026; 2. Kennis te nemen van de inhoud van de Centrumgemeenteregeling; 3. Het verlenen van toestemming aan het College van B&W om de Centrumgemeenteregeling te treffen; 4. In te stemmen met het financiële voorstel en akkoord te gaan met de administratieve verwerking in de 2de begrotingswijziging op de begroting van 2022;

	5. Akkoord te gaan met de regionale verdeling van de reserve Beschermd Wonen binnen de DWO-gemeenten en de Rijksmiddelen vanaf 2023 voor Beschermd Wonen, Beschermd Thuis en Maatschappelijke Opvang te reserveren voor de regionale en lokale uitvoering en transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijk Wonen; 6. Kennis te nemen van het advies van de ASD en de reactie van het College van B&W hierop.
Bijlagen	1) 2021-30247/ 21Z.002617 Regiovisie Transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijk Wonen 2022-2026 2) 2021-20952/21Z.002617 Ontvangen reactie van ASD Midden-Delfland 3) 2021-26360/21Z.002617 Reactie college op adviesaanvraag Regiovisie aan ASD Midden-Delfland 4) 2021-26354/21Z.002617 Reactie colleges DWO-gemeenten op ontvangen advies van de regionale Adviesraden 5) 2021-30057/21Z.002617 Centrumgemeenteregeling DWO-gemeenten 6) 2021-31284/21Z.002617 Begrotingswijziging 2022-02
Advies commissie	

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord opmerking: Arjan de Vos griffier	Arnoud Rodenburg voorzitter

Inleiding

Vanaf januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor Beschermd Wonen, het bieden van zorg voor mensen met psychische en psychosociale problematiek die -tijdelijk- onvoldoende in staat zijn zichzelf te handhaven in de maatschappij (Wmo2015). In de DWO-regio, gevormd door de gemeenten Delft, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland, is de gemeente Delft op dit moment de centrumgemeente voor Beschermd Wonen. Het bieden van Maatschappelijke Opvang, voor mensen die dak- of thuisloos zijn geworden, is sinds 2001 een centrumgemeentelijke taak die eveneens bij de gemeente Delft is belegd. Gemeenten werken hiervoor regionaal samen, waarbij centrumgemeenten de rijksmiddelen voor deze taak ontvangen.

Per 1 januari 2022 wordt de centrumgemeentetaak Beschermd Wonen verder gedecentraliseerd naar alle gemeenten, gevolgd door de decentralisatie van de financiële middelen vanaf 2023 met naar verwachting tegelijkertijd de invoering van een nieuw verdeelmodel voor de middelen Beschermd Wonen/Beschermd Thuis en Maatschappelijke Opvang. Hiermee wordt recht gedaan aan de verantwoordelijkheid die alle gemeenten voelen voor deze inwoners en krijgen zij meer mogelijkheden om dit aan te laten sluiten bij hun lokale structuur evenals de financiële middelen om dit te organiseren.

Tegelijkertijd zal verblijf binnen Beschermd Wonen voorzieningen voor sommige mensen nodig blijven en blijft samenwerking van gemeenten nodig. Dit vraagt om een actualisatie van de regiovisie op de uitvoering en onderlinge samenwerking op bepaalde taken na de decentralisatie van Beschermd Wonen. Maatschappelijke Opvang blijft in ieder geval tot en met 2026 een centrumgemeentelijke taak. Omdat de transformatie ook voor deze doelgroep nagestreefd wordt, wordt de transformatie van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijk Wonen in deze Regiovisie eveneens meegenomen.

De komende jaren wordt, naast de doordecentralisatie van verantwoordelijkheden en middelen van Beschermd Wonen, ook een inhoudelijke transformatie gerealiseerd. Gemeenten en ketenpartners werken aan sociale inclusie voor iedereen. Dit houdt in dat begeleiding en ondersteuning zoveel mogelijk in woningen en wijken in de eigen sociale omgeving van mensen gebeurt en gericht is op herstel en zelfredzaamheid.

De regionale intramurale voorzieningen Beschermd Wonen moeten transformeren naar lokale en extramurale woonvormen met zorg. Het accent komt te liggen op preventie, doorstroming en herstel en uitstroom naar zelfstandig wonen, al dan niet met bescherming ('Beschermd Thuis'). Voor die inwoners die dat nodig hebben zal een regionaal aanbod van Beschermd Wonen beschikbaar blijven. Dit alles kan gerealiseerd worden door een goede ketensamenwerking tussen zorgpartijen en lokale infrastructuur. Ons doel met deze regiovisie en de transformatie naar Beschermd Thuis en van Maatschappelijk wonen is: mensen ondersteunen om zo goed mogelijk, zo lang mogelijk en weer zo snel mogelijk thuis te laten wonen, met passende ondersteuning.

Deze inhoudelijke beweging wordt gestimuleerd door de gelijktijdige decentralisatie van financiële middelen en verschuiving van verantwoordelijkheid naar alle gemeenten. Hiermee ontstaat ook een nieuwe verhouding tussen Delft als voormalige centrumgemeente en de regiogemeenten.

Aan uw raad wordt gevraagd om in te stemmen met de aan u voorgestelde besluiten, de Regiovisie vast te stellen en het verlenen van toestemming voor het treffen van de Centrumgemeenteregeling zoals is voorgeschreven in artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Beoogd effect

- Het vaststellen van de Regiovisie Transformatie Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijk Wonen 2022-2026.
- Het verlenen van toestemming aan het College van B&W om de Centrumgemeenteregeling te treffen

Met het vaststellen van de Regiovisie geven we uitvoering aan de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijk Wonen.
De komende jaren wordt, naast de doordecentralisatie van verantwoordelijkheden en middelen van Beschermd Wonen, ook een inhoudelijk transformatie gerealiseerd. Gemeenten en ketenpartners werken aan sociale inclusie voor iedereen. Dit houdt in dat begeleiding en ondersteuning zoveel mogelijk in woningen en wijken/buurten in de eigen sociale omgeving van mensen gebeurt en gericht is op herstel en zelfredzaamheid.

Argumenten

1. Samenwerking in de vorm van een Centrumgemeenteregeling is wenselijk

De gemeenten van de DWO-regio hebben aangegeven de komende jaren samen te willen blijven werken om de transformatie naar Beschermd Thuis vorm te geven en Beschermd Wonen te blijven bieden aan die inwoners die dat nodig hebben. Deze samenwerkingsafspraken zijn opgenomen in de Centrumgemeenteregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang DWO-regio 2022-2026.
In de Centrumgemeenteregeling regelen we als regiogemeenten de zakelijke aspecten van de samenwerking voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, zoals het overleg, de informatievoorziening, financiën en in- en uittreden.

Na vaststelling van de Centrumgemeenteregeling zijn aanvullend op de Centrumgemeenteregeling een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de regiogemeenten en de centrumgemeente én mandatering van de centrumgemeente nodig. Hierdoor kan de centrumgemeente de taken voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang uitvoeren voor de inwoners van de regiogemeenten, waarbij duidelijk wordt vastgelegd om welke taken het gaat en hoe de afstemming gebeurt.
Een Dienstverleningsovereenkomst en daarmee de afspraken over de gemandateerde taken en werkwijze kunnen tussentijds bijgesteld worden. Dat zal eventueel bij de tussenevaluatie medio 2023 mogelijk zijn.

2. De regiovisie past in het landelijk beleid

De Regiovisie komt voort uit het landelijk besluit om de taken en middelen Beschermd Wonen verder te decentraliseren. Dit doen de gemeenten aan de hand van de door de gemeenten in VNG-verband vastgestelde Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). In de NvO worden niet- vrijblijvende afspraken opgenomen tussen zowel gemeenten binnen de regio als tussen regio's onderling.
De afspraken in het kader van de NvO geven richting aan wat de regio samendoet en hoe dit lokaal en bovenregionaal is verbonden. De Regiovisie, de regionale en lokale uitvoeringsplannen en de juridische en financiële samenwerkingsafspraken die hieruit volgen zijn een direct gevolg van de voorgenomen doordecentralisatie en de daaraan verbonden NvO.

3. De Regiovisie past in het beleid van de gemeente Midden-Delfland

In de Regiovisie is beschreven hoe de DWO-regio Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang wil transformeren voor de inwoners die een beroep doen op deze voorzieningen. Onze gemeente en de ketenpartners werken aan sociale inclusie voor iedereen. Dit houdt in dat begeleiding en ondersteuning zoveel mogelijk in woningen en wijken in de eigen sociale omgeving van mensen gebeurt en gericht is op herstel en zelfredzaamheid. We streven naar lichtere vormen van ondersteuning in Beschermd Thuis en Maatschappelijk Wonen, en uiteindelijk naar zelfstandig wonen. We zetten hierbij in de eerste plaats in op preventie en daarnaast op normaliseren. Ook streven we naar de meest doelmatige ondersteuning van onze inwoners. Dit is in lijn met onze visie op het sociaal domein.

Uitgangspunt van de DWO-gemeenten is dat zij lokaal willen doen wat lokaal kan en regionaal die ondersteuning bieden die om schaalgrootte vragen en lokaal niet leiden tot de goede oplossingen voor inwoners. De transformatie vraagt inspanningen om tot nieuwe zorgvarianten en nieuwe woonvormen lokaal te komen, om het opbouwen van een lokale zorginfrastructuur en om het toerusten van lokale partners. Gemeenten hebben de tijd nodig om dit op te bouwen en met deze Regiovisie beschrijven wij waar we naartoe willen werken.

4. Beleid en uitvoering
Op het gebied van beleid en uitvoering betekent het heel praktisch dat een aantal taken die nu bij Delft als centrumgemeente ligt zullen verplaatsen naar de drie regiogemeenten en dat de verantwoordelijkheid meer verdeeld zal gaan worden. Waar Delft nu ook (gemandateerde) verantwoordelijkheid draagt voor inwoners met een zorgvraag uit Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland zal die verantwoordelijkheid weer meer lokaal komen te liggen. Delft behoudt wel een stuk van haar centrumgemeentetaak, zowel voor de Maatschappelijke Opvang, als ook voor Beschermd Wonen gedurende de overgangsperiode van 8 jaar.

5. Het budget en de taken voor Maatschappelijk Opvang worden nog niet gedecentraliseerd
Voor Maatschappelijke Opvang wordt een vergelijkbare inhoudelijke transformatie nagestreefd en ingezet. Het budget en de taken worden hiervoor echter nog niet gedecentraliseerd en de gemeente Delft blijft hiervoor de centrumgemeenterol houden. Het is daarom wenselijk om de transformatie van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijk Wonen in deze Regiovisie eveneens mee te nemen.

6. Regiogemeenten gaan pas vanaf 2023 lokale middelen ontvangen voor Beschermd Wonen
De gemeenten willen op gelijkwaardige basis samenwerken en toegroeien naar een situatie waarin de uit te voeren taken onderling verdeeld worden en regionale inzet gezamenlijk bekostigd wordt. Deze situatie kan echter niet direct per 2022 gerealiseerd worden. De eerste jaren wordt een aantal taken nog uitgevoerd door centrumgemeente Delft, hiertoe gemandateerd door de regiogemeenten. De regiogemeenten gaan pas vanaf 2023 lokale middelen ontvangen en de centrumgemeente ontvangt de komende jaren nog regionale middelen. De huidige contractperiode waarbij voorzieningen door de centrumgemeente gecontracteerd zijn en bekostigd worden, loopt door tot en met 2023 en ook de toegang tot deze voorzieningen wordt nog uitgevoerd op regionaal niveau. De eerste jaren blijft Delft dan ook voor de uitvoering van deze regionale taken als centrumgemeente fungeren. Daarnaast zal de regionale uitvoeringscapaciteit en vertegenwoordiging van de regio in landelijke gremia door de gemeente Delft uitgevoerd worden.

Kanttekeningen
1. **Mogelijk toename druk op de lokale samenleving**
Voor de samenleving als geheel kan het betekenen dat de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis, vaker als voorheen, ‘geconfronteerd’ worden met de zorgvraag van kwetsbare burgers. Voor buurtgenoten kan het betekenen dat er bij tijd en wijle een beroep op hen wordt gedaan, op hun geduld, op hun enthousiasme, op nabuurschap, op hun zorg om de kwetsbaren onder ons ook een plek te geven in de Midden-Delflandse samenleving. Vanuit de gemeente zorgen we ervoor dat de communicatie naar inwoners goed en tijdig verloopt en dat inwoners weten waar zij terecht kunnen bij eventuele calamiteiten dan wel met hun vragen.

2. **Uitstroom cliënten uit intramurale voorziening naar zelfstandig wonen**
De regionale intramurale voorzieningen Beschermd Wonen moeten transformeren naar lokale en extramurale woonvormen met zorg. De uitstroom van cliënten uit Beschermd Wonen naar zelfstandig wonen kan mogelijkerwijs extra druk opleveren op de nu al krappe woningvoorraad.

Financiën
Vanaf 2023 worden naar verwachting de middelen voor Beschermd Wonen gedecentraliseerd. Dat betekent dat het regionale budget in de periode 2023-2030 afgebouwd wordt en tegelijkertijd stapsgewijs lokale budgetten opgebouwd worden. De gemeenten van de DWO-regio maken met elkaar afspraken over de inzet van de middelen voor de regionale voorzieningen en de opbouw van lokale ondersteuning. De gemeenten gaan hierbij uit van samenwerking en solidariteit. Gezien voor de doorontwikkeling van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in de regio, zoals beschreven in de Regiovisie, middelen nodig zijn, wordt voorgesteld om 1/3 van de reserve (€ 2.077.667) te verdelen over de regiogemeenten per 1 januari 2022.

Dit leidt tot de volgende verdeling:
€ 746.024 voor Delft
€ 139.217 voor Midden-Delfland
€ 398.197 voor Pijnacker-Nootdorp
€ 794.229 voor Westland

Voorgesteld wordt om het aandeel van Midden-Delfland van € 139.217 in 2022 in te zetten voor het uitvoeren van het lokale Uitvoeringsplan ten behoeve van de transformatie van Beschermd Wonen naar beschermd Thuis en van Maatschappelijk Opvang naar Maatschappelijk Wonen.
Vanaf 2023 de Rijksmiddelen ten behoeve van Beschermd Wonen, Beschermd Thuis en Maatschappelijke Opvang te reserveren voor de regionale en lokale uitvoering en transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en van Maatschappelijke Opvang naar Maatschappelijk Wonen.
De administratieve verwerking vindt plaats in de 2de begrotingswijziging op de begroting van 2022.

Communicatie

De Regiovisie is tot stand gekomen met medewerking van betrokken stakeholders, zoals woningcorporaties, zorgaanbieders, ervaringsdeskundigen en de Toegang van de DWO-gemeenten. Daarnaast is afgelopen 26 mei 2021 een informatieavond georganiseerd voor geïnteresseerde raadsleden en leden van de verschillende Adviesraden Sociaal Domein van de vier gemeenten.

De ASD Midden-Delfland heeft eind juni 2021 haar advies aan het college toegestuurd. Het college heeft daar vervolgens 28 september 2021 een reactie op verstuurd. Zowel de inspraak als de adviezen van de regionale Adviesraden hebben niet tot een inhoudelijke wijziging van de Regiovisie geleid. Wel heeft het ons aandachtspunten en richting voor het regionale en de lokale uitvoeringsplannen gegeven.

Nadat uw raad de Regiovisie heeft vastgesteld, zullen de vier gemeenten gezamenlijk werken aan een regionaal uitvoeringsplan om de plannen uit de regiovisie ook daadwerkelijke uitvoering te kunnen geven. Daarnaast zullen de vier gemeenten afzonderlijk een lokaal uitvoeringsplan maken voor die acties die lokaal uitgevoerd moeten gaan worden. Uw raad wordt middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het regionale- en het lokale uitvoeringsplan.

Bekendmaking van de Regiovisie gaat via de gebruikelijke communicatiekanalen.

Vervolgstappen

Nadat uw raad toestemming geeft aan het College van B&W om een Centrumgemeenteregeling te treffen voor de periode van 2022–2026, wordt de Centrumgemeenteregeling door de vier Colleges vastgesteld en kunnen we verder vorm en inhoud geven aan een Dienstverleningsovereenkomst en Mandaatregeling.

Reactie college op commissiebehandeling